

Î N C H E I E R E

09 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tamara Chișca-Doneva
Ion Druță, Galina Stratulat

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Leonid Iacupov împotriva Ministerul Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat în legătură cu tragerea ilegală la răspundere penală,

împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 05 iulie 2016 prin care au fost respinse apelurile declarate de avocatul Dumitran Ignat în interesele lui Leonid Iacupov, Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu menținerea hotărârii Judecătoriei Cahul din 11 mai 2016,

c o n s t a t ă :

La 20 ianuarie 2016, Leonid Iacupov a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu Procuratura Generală a RM cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat în legătură cu tragerea ilegală la răspundere penală.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, urmărirea penală pe cauza penală nr. 2013270554 a fost pornită la 05 iulie 2013, conform indicilor infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

La 29 iulie 2013, Leonid Iacupov a fost reținut în calitate de bănuit, în conformitate cu prevederile art. 166, 167 CPP, iar la 31 iulie 2013 acestuia i-a fost înaintată învinuirea.

Indică reclamantul că, în învinuirea adusă de procuror s-a indicat că dânsul, urmărind scop de profit și de însușire ilicită a bunurilor altei persoane, abuzând de încrederea ce i-a fost acordată de către Liuba Tîrzilă și Grigorii Matveev, având în virtutea înțelegerii cu coproprietarii prerogativa de a înstrăina apartamentul ap. 46 din proprietatea comună cu sediul în or. Orhei, str. 1 Mai 57, în perioada martie - mai 2013 prin înșelăciune i-a deposedat de cota-parte, ce urma să le revină în urma înstrăinării apartamentului, cauzându-i părții vătămate Liuba Tîrzilă o daună

materială considerabilă în valoare totală de 8 000 euro, echivalent a 128 960 lei, conform cursului valutar al BNM, și părții vătămate Grigorii Matveev o daună materială considerabilă în valoare de 7 300 euro, echivalent a 117 676 lei, conform cursului valutar al BNM, astfel cauzând părților vătămate a daună materială în proporție deosebit de mari în valoare totală de 246 636 lei.

Afirmă că, la 31 iulie 2013, Judecătoria Orhei a aplicat față de Leonid Iacupov arestul preventiv pe un termen de 15 zile, din momentul reținerii 29 iulie 2013, ora 08:35.

Iar, la 08 august 2013 judecătorul de instrucție a aceleiași judecătoria a dispus înlocuirea măsurii preventive aplicată lui Leonid Iacupov în arest la domiciliul, pe un termen de 30 zile, până la 07 septembrie 2013, ora 15:45.

Ulterior, prin ordonanța procurorului din 30 august 2013, Leonid Iacupov a fost scos de sub urmărire penală, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Menționează reclamantul că, pentru a-și apăra interesele la urmărirea penală a angajat un avocat, serviciile căruia l-au costat 6 000 lei.

Susține reclamantul că, acțiunile organului de urmărire penală, i-a cauzat o pagubă morală pe care o estimează la suma de 40 000 lei.

Prin încheierea Judecătoria Cahul din 21 ianuarie 2016 s-a atras în calitate de intervenient accesoriu Ministerul Finanțelor al RM.

Prin hotărârea Judecătoria Cahul din 11 mai 2016 s-a admis parțial acțiunea formulată de Leonid Iacupov, s-a încasat de la Ministerul Justiției al RM în beneficiul lui Leonid Iacupov prejudiciul material în mărime de 6 000 lei, prejudiciul moral în mărime de 10 000 lei, cheltuieli legate de acordarea asistenței juridice în mărime de 3 500 lei, iar în total suma de 19 500 lei.

Prin încheierea Judecătoria Cahul din 13 mai 2016 s-a corectat eroarea evidentă din cuprinsul dispozitivului hotărârii Judecătoria Cahul din 11 mai 2016 prin înlocuirea sintagmei „Se încasează de la Ministerul Justiției al RM în beneficiul lui Leonid Iacupov prejudiciul material în mărime de 6 000 lei, prejudiciul moral în mărime de 10 000 lei, cheltuieli legate de acordarea asistenței juridice în mărime de 3 500 lei, iar în total suma de 19 500 lei” cu sintagma „Se încasează prin intermediul Ministerului Justiției din contul bugetului de stat în beneficiul lui Leonid Iacupov prejudiciul material în mărime de 6 000 lei, prejudiciul moral în mărime de 10 000 lei, cheltuieli legate de acordarea asistenței juridice în mărime de 3 500 lei, iar în total suma de 19 500 lei”.

În dezacord cu hotărârea enunțată, la 16 mai 2016 avocatul Ignat Dumitran, în interesele lui Leonid Iacupov a declarat apel, prin care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admiterea integrală a acțiunii.

Ministerul Justiției al RM, contestând legalitatea hotărârii enunțate, la 24 mai 2016 a declarat apel, prin care a solicitat casarea acesteia, în partea ce ține de admiterea parțială a acțiunii, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingerea a cererii de chemare în judecată.

La 25 mai 2016 Procuratura Generală a RM a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingerea cererii de chemare în judecată.

Prin decizia Curții de Apel Cahul din 05 iulie 2016 s-au respins apelurile declarate de avocatul Dumitran Ignat în interesele lui Leonid Iacupov, Procuratura Generală a RM și Ministerul Justiției al RM și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Cahul din 11 mai 2016.

La 28 iulie 2016 Procuratura Generală a RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei Curții de Apel Cahul din 05 iulie 2016 și a hotărârii Judecătoriei Cahul din 11 mai 2016 cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, consideră decizia instanței de apel ilegală și pasibilă casării, deoarece la adoptarea acesteia a fost admisă încălcarea esențială și aplicarea eronată a normelor de drept materiale, manifestată prin faptul că nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat eronat legea.

Totodată a indicat că, consideră greșită soluția instanțelor de judecată cu privire la repararea prejudiciului material și moral, deoarece nu au fost constatate temeiurile care ar acorda dreptul lui Leonid Iacupov la repararea prejudiciului în temeiul legii.

Dintr-un alt punct de vedere, susține că, însuși scoaterea lui Leonid Iacupov de sub urmărire, pentru săvârșirea unei infracțiuni grave, pe motivul că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii și lipsa la Leonid Iacupov a necesității săi aducă scuze oficiale în numele statului, pentru atragerea ilegală la răspundere penală, la care reclamantul nu a pretins, constituie de la sine o satisfacție echitabilă a suferințelor reclamantului în cadrul dosarului penal.

Mai mult ca atât, susține că aplicarea reținerii și măsurilor preventive sub formă de arest și arest la domiciliu în cadrul urmăririi penale nu au fost ilegale, fiind existența unei bănuieli rezonabile de comiterea unei infracțiuni deosebit de grave, cauzarea de prejudicii în proporții deosebit de mari, comportamentul nedemn al reclamantului.

La 29 septembrie 2016 Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei Curții de Apel Cahul din 05 iulie 2016 și a hotărârii Judecătoriei Cahul din 11 mai 2016 cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, consideră ilegală decizia instanței de apel, deoarece verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe eronat a interpretat dreptul material care reglementează aprecierea prejudiciului material și moral.

Totodată, a indicat că, conform prevederilor art. 6 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, dreptul persoanei fizice/juridice la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în mărimea și modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare; scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; adoptării de către instanța judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art. 313 alin. (5) din Codul de procedură

penală, în privința persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acțiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Însă, consideră motivarea instanței de apel precum că reclamantul este în drept să solicite compensarea prejudiciului cauzat în conformitate cu prevederile Legii nr. 1545, deoarece a fost supus acțiunilor de urmărire penală în cauza menționată, este nefondată și eronată, în condițiile în care prin prisma prevederilor art. 3, alin. (1) din Legea nr. 1545, se deduce că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului, în cazul în care la materialele cauzei nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil al instanței de judecată, sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

Susține că, prima instanță și instanța de apel nu a constatat și nu a elucidat circumstanțele importante pricinii pe deplin, precum și, și-a bazat decizia pe fapte neprobate și declarative, în partea ce ține de constatarea faptului precum că, ca consecință a cauzei penale, intimatul a avut de suportat careva suferințe fizice și psihice, frustrări și lezare a reputației persoanele, nefiind prezentate probe concludente, utile, veridice și legale în justificarea celor invocate, fapt ce contravine reglementărilor art. 118 din CPC.

Mai indică reprezentantul recurentului că, instanțele care a judecat cauza nu a elucidat pe deplin toate circumstanțele importante, la primirea soluției judecătorești, ce ține de acordarea prejudiciului moral.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate la 28 iulie 2016, și respectiv la 29 septembrie 2016, împotriva deciziei Curții de Apel Cahul din 05 iulie 2016 sunt depuse în termen, în cazul în care copia deciziei a fost expediată în adresa părților la 25 iulie 2016 (f.d. 142), iar la materialele cauzei nu se regăsește dovada recepționării acesteia de către părți.

Examinând temeiurile recursurilor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronate, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Procuratura Generală a RM și Ministerul Justiției al RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursurilor nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursurile declarate de Procuratura Generală a RM și Ministerul Justiției al RM, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Procuratura Generală a RM și Ministerul Justiției al RM ca inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 270, art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecători

Ion Druță

Galina Stratulat